

Bijlage: Conclusies thematafels dialoogdag 2022

Op 30 november 2022 vond de dialoogdag plaats. een jaarlijkse provinciale ontmoetingsdag voor iedereen in Noord-Holland die betrokken is bij groen vrijwilligerswerk. Tijdens de ochtend werd aan vijf thematafels in het provinciehuis gediscussieerd over actuele onderwerpen waar groene vrijwilligers mee te maken hebben of krijgen. Het doel van de gesprekken was om thema's en onderwerpen te bespreken waarmee de ondersteuning van groene vrijwilligers verbeterd en uitgebreid kan worden.

Thematafel 1: Basiskwaliteit natuur

Basiskwaliteit Natuur is een concept dat is ontwikkeld door Vogelbescherming NL en omarmd door de meeste groene organisaties. Basiskwaliteit Natuur is het minimumniveau in de aanwezigheid van niet-zeldzame, wilde planten en dieren, die kenmerkend zijn voor de verschillende landschapstypen. Voor de kwalificatie van onze landschappen ontbreekt zo'n minimale ondergrens. Door in het boerenland, maar ook in steden en bossen, de Basiskwaliteit Natuur te behouden of te herstellen, ondersteunen we de biodiversiteit en waarborgen we een gezonde leefomgeving. Door de basiskwaliteit Natuur te meten wordt de natuurwaarde buiten de natuurgebieden kwantificeerbaar.

De belangrijkste conclusies van de thematafel:

- Monitoring is belangrijk om de basiskwaliteit natuur vast te stellen en er zijn goede mogelijkheden om aan te haken bij bestaande systemen, bv van weidevogeltelling.
- Hanteer een sterren- of puntensysteem voor gebieden om een gradatie van basiskwaliteit natuur te kunnen gebruiken.
- Zorg ervoor dat het een laagdrempelig systeem wordt en besteed aandacht aan voorlichting en educatie. Hou dit ook in het oog bij de selectie van soorten: soorten die makkelijk te vinden zijn, zonder uitgebreide veldkennis.
- Betrek vrijwilligers vanuit bestaande organisaties en gebruik bestaande systemen.
- Gemeentes kunnen een actieve rol spelen door het stimuleren en faciliteren van "groenpunten": plekken waar lokale groene organisaties samenkomen en de gemeente kunnen adviseren.

Thematafel 2: Natuur in crisis

Met de stikstofcrisis staat natuur en de conditie ervan weer volop in de belangstelling. In de maatschappelijke discussie worden nut en noodzaak van natuur regelmatig aan de orde gesteld. Waar jarenlang het draagvlak voor natuur heel hoog was, dreigt dit door de stikstofcrisis te verminderen. Ook de komende jaren zal de discussie over de crisis in de natuur voortduren. Denk aan de waterproblematiek en klimaatverandering. Groene vrijwilligers hebben vaak het gevoel meegezogen te worden in deze scherpe discussies.

De belangrijkste conclusies van de thematafel:

- Vrijwilligers hebben handvatten nodig om te communiceren tijdens een excursie. Daar is kennis en inhoud voor nodig. Weet dus waar je het over hebt als je zo'n gesprek in gaat. Maak de mens weer deel van de natuur. Geef de mensen mee dat ze deel zijn van het probleem én dus ook de oplossing.
- Maak het niet te zwaar, polariseer niet, maak het persoonlijk en geef tips.

- Praktisch is het handig om flyers te hebben en informatie bordjes op plaatsen waar de 'crisis' of aanpak goed zichtbaar is
- Een idee is om het positief te vermarkten onder één noemer.

Thematafel 3: Monitoring door vrijwilligers

De natuurorganisaties zijn in 2021 gestart met het uitwisselen van ervaringen met vrijwilligers die monitoren (de zogenoemde Tellers). De aanleiding is dat we een gedeelde zorg hebben dat de huidige tellers op leeftijd zijn en dat het vervangen van deze vrijwilligers aandacht, kennis en tijd nodig heeft. Er is ook een groep vrijwilligers die graag wil gaan monitoren, maar die nog niet genoeg kennis en ervaring heeft om dat te doen. Tegelijkertijd zien we een grote groep mensen die informeel en incidenteel telt via waarneming.nl en/of via eenmalige evenementen zoals de tuinvogeltelling. Er is dus potentie om nieuwe vrijwilligers te werven.

De belangrijkste conclusies van de thematafel:

- Maak monitoring laagdrempeliger door:
 - In groepjes te monitoren, zodat beginners sneller leren;
 - Incidenteel monitoren te faciliteren;
 - Aandacht voor soorten die goed herkenbaar zijn.
- Stem de verschillende systemen beter op elkaar af, zodat invoeren makkelijker wordt en je eenvoudig meerdere soortgroepen kunt monitoren.
- Zorg voor goede terugmeldingen van de resultaten.
- Breng tellers van verschillende soortgroepen meer met elkaar in contact.

Thematafel 4: Omgevingswet

In 2023 wordt verwacht dat de omgevingswet in werking treedt. Deze wet verandert de manier waarop besluiten over de inrichting van de omgeving worden genomen. De omgevingswet biedt kansen voor het versterken van de natuur buiten de beschermde natuurgebieden. In het proces om te komen tot besluitvorming vertrouwt de wet sterk op participatie van bewoners en belanghebbenden. Dit biedt kansen voor vrijwilligers en natuurorganisaties, maar ook uitdagingen omdat participatie niet gedefinieerd is en het dus lokaal afhankelijk is hoe mensen kunnen participeren.

Belangrijkste conclusies van de thematafel:

- Wees alert op omgevingsplannen, hoe je kunt participeren en zorg dat je zo vroeg mogelijk betrokken raakt.
- De samenwerkende natuurorganisaties werken aan een training voor hun achterban, waaraan vrijwilligers kunnen meedoen.
- Vrijwilligers en terreinbeheerders kunnen gezamenlijk optrekken in bijvoorbeeld natuurbescherming en -ontwikkeling. Wanneer terreinbeheerders ook namens hun achterban spreken maakt dit waarschijnlijk meer indruk.
- Monitoring (tellen) kan als input gebruikt worden bij de ontwikkeling van nieuw beleid. Dit hangt natuurlijk samen met het 'herstellen' van bijzondere natuur en het hierover 'vertellen'.

Thematafel 5: bewonersinitiatieven

Bewonersinitiatieven die zich inzetten voor het versterken van de eigen groene omgeving gaan vaak met veel energie en daadkracht van start, soms geholpen door een gemeente of een groene organisatie. Voor een biodiverse en gezonde leefomgeving binnen de bebouwde kom is de doorgroei van bewonersinitiatieven naar een duurzame en stabiele lokale samenwerking van groot belang.

De belangrijkste conclusies van de thematafel:

- De provincie kan beter informeren en goede voorbeelden verspreiden.
- NGO's kunnen een actievere rol nemen en goed communiceren en ook waarschuwen bij landelijke campagnes zoals Nederland Zoemt.
- Er is behoefte aan plek waar je ecologische kennis kunt krijgen en tips/ondersteuning bij het proces hoe je als bewoner dit kunt aankaarten.
- Er is behoefte aan lokale inloopsprekuren over alle vragen rond natuur en duurzaamheid, bijvoorbeeld maandelijks in de bibliotheek (vgl stedelijk groenpunt Amsterdam).
- Creëer ontmoetingsmogelijkheden zodat mensen weten dat ze je niet de enige zijn.